

Kunnallisvaalit 26.10.2008

Ruotsalaisen kansanpuolueen kunnallispolitiikan kantavana voimana on kuntien itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Rkp haluaa painottaa rajatonta yhteistyötä, jossa ihmisiä palvellaan paremmin ja laadukkaammin.

Sinulla on oikeus saada turvallista ja laadukasta palvelua äidinkielelläsi iästäsi, sukupuolestasi, syntyperästäsi, asuinpaikastasi ja tuloistasi huolimatta.

Kunnissa meillä on valta tehdä tärkeitä päätöksiä. Voimme panna yhtä paljon joukkoliikenteeseen kuin pysäköintihalleihin, mutta tehdäänkö niin kotikunnassasi? Voimme maksaa samansuuruisia palkkaa samanarvoisesta työstä naisille ja miehille. Mitä kotikuntasi tekee? Voimme tarjota lapsille hyvätasoisien koulun, jossa kaikkia arvostetaan. Miten kotikunnassasi lapset otetaan huomioon?

Kunnissa tehtävien päätösten tulee parantaa meidän kuntalaisten elämää. Voit vaikuttaa itsellesi tärkeisiin asioihin äänes-tämällä omassa kunnassasi Ruotsalaista kansanpuoluetta.

Työelämä

1. Kunnan tulee olla **oikeudenmukainen ja houkutteleva työnantaja** – jokaisella kunnalla on oltava henkilöstöpoliittinen ohjelma.
2. Työnantajana kunta tarjoaa **terveet toimintatavat** – henkilöstölle hyvinvointia ja kulttuuria edistävää toimintaa sekä savuttoman työympäristön.
3. Kunnat tarvitsevat **lisää työnvoimaa muista maista** – uussuomalaisille on annettava mahdollisuus tulla yhteiskuntamme täysivaltaiseksi jäseniksi ja heidän taitojaan on arvostettava.
4. Kunnan palveluksessa olevan henkilöstön työtä on helpotettava **joustavilla työajoilla**.
5. Kunnassa on maksettava **samaa palkkaa samanarvoisesta työstä** – hyvät työehdot ja riittävät resurssit kuuluvat kunnan kaikkien toimialojen tunnusmerkkeihin. Palkkojen on vastattava työn vastuullisuutta.
6. Kunnissa on **vältettävä toistuvia määräaikaisia työ- ja virkasuhteita**.
7. Tasa-arvolaisissa määrätään tasa-arvosuunnitelmista – lakia on noudatettava. Siksi **henkilöstöä on koulutettava tasa-arvoasioista** ja sille on annettava resursseja tasa-arvosuunnitelman seurantaan.
8. **Työn perässä maahan muuttavien perheitä ei saa eristää:** sekä kumppanilla että lapsilla on oltava mahdollisuus kouluttautua ja luoda oma elämänsä kunnassa.
9. Pienille ja keskisuurille yrityksille sekä kolmannelle sektorille on annettava toimintaedellytyksiä **edistämällä ja hyödyntämällä kunnan ja kuntalaisten välistä yhteistyötä**.
10. **Lähialueen pienyritysten on päästävä mukaan kuntien julkis-hallinnollisiin hankintoihin**, joissa on otettava huomioon ympäristö ja ihmisoikeudet sekä tietysti arvioitava aina kielelliset vaikutukset.
11. **Yritysneuvontaa on kehitettävä** parantamalla alueen yhteistyötä.
12. Kunnalla on oltava **aktiivinen elinkeinopolitiikka**, joka sekä edistää pienyritystoimintaa että antaa suuryrityksille ja teollisuudelle mahdollisuudet asettautua kuntaan ja toimia siellä.
13. Kuntien **elinkeinopoliittinen ohjelma** on laadittava neuvottelemalla paikallisten elinkeinoelämän edustajien kanssa.

Koulutus ja kasvatus

14. **Päivähoidon ja koulun merkitys kielellisenä kasvattajana** on keskeinen – haluamme pitää päivähoidon ja koulun hallinnon yhtenäisenä.
15. Haluamme **kehittää koulutusjärjestelmää** niin, että se vastaa sekä kotimaisten että kansainvälisten työmarkkinoiden asettamia vaatimuksia.
16. Pätevien opettajien, erityisopettajien ja lastentarhanopettajien saanti on **turvettava kaikissa kunnissa**. Opetusryhmät eivät saa olla liian suuria.
17. **Oppiminen edellyttää turvallisuutta** – koulujen arkeen kuuluu helposti tavoitettavissa olevaa tukihenkilöstöä, kuten esimerkiksi psykologeja, kuraattoreja, opinto-ohjaajia, kouluavustajia, terveydenhoitajia ja lääkäreitä.
18. Oppilailla on erilaisia tarpeita – siksi **tuki- ja erityisopetukseen on panostettava**.
19. **Oppilashuollon** on edistettävä ja lisättävä koulun, sosiaalitoimen, nuorisotoimen ja seurakunnan nuorisotoiminnan välistä yhteistyötä.
20. **Koulu on kohtaamispaikka** – haluamme koulutilojen olevan aktiivisessa käytössä myös koulupäivän jälkeen.
21. Kodin ja koulun välinen yhteistyö on tärkeää – **vanhemmilla on oltava oikeus seurata koulun toimintaa** myös käytännössä. Kodin ja koulujen väliset yhdistykset ja koulujen johtokunnat antavat hyvän mahdollisuuden yhteistyöhön.
22. Sukupuoliroolit muodostuvat varhain – myös **päivähoidossa ja kouluissa on oltava tasa-arvosuunnitelmat** ja tasa-arvokasvatusta.
23. Ammattikoulutuksen painopisteen on oltava **käytännön ammattitaidoissa**. Haluamme, että alueelliset elinkeinot otetaan huomioon ammattikoulutuksessa.
24. Haluamme kannustaa **nuoria kouluttautumaan hoitoalalle** – näin takaamme, että saamme hoitoa molemmilla äidinkielistä myös tulevaisuudessa.
25. **Lukioverkoston** on oltava vahva ja tarkoituksenmukainen. Tuemme erityislukioiden perustamista.
26. Haluamme **enemmän resursseja** sellaisten toimintatapojen ja aineistojen kehittämiseen, jotka antavat mahdollisuuden etä- ja verkkopohjaisiin sekä tietotekniikkaa hyödyntäviin opintoihin toisen asteen koulutuksessa.
27. Uussuomalaisille on annettava **oikeus valita** opetuskieleksi suomi tai ruotsi kaksikielisissä kunnissa.
28. Kunnan on kiinnitettävä erityisesti huomiota siihen, että **maahanmuuttajatyttöjen ja -naisten oikeus** vapauteen, yhteisöllisyyteen ja koulutukseen toteutuu.
29. Teemme työtä sen puolesta, että **vapaan sivistyksen opinahjo** toimivat myös kohtauspaikkoina kunnissa.
30. Kaikki koulutus on **vuorovaiikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa** – koulutuksen on peilattava sekä maan perinteitä ja historiaa että yhteiskunnan ajankohtaisia muutoksia. Koulujen on jatkettava yrityskasvatusta.
31. **Myös viimeisen oppitunnin jälkeen voi pitää hauskaa** – koulujen kerhotoimintaa on kehitettävä ja koordinoitava iltapäivätoiminnan kanssa.
32. Haluamme panostaa **ravitsemaan ja terveelliseen kouluruokaan**. Tarjotaan oppilaille aamiainen ja välipala.
33. Kannustetaan oppimiseen myös muualla kuin pulpetin äärellä – **lisää liikuntaa kouluihin**.
34. **Syrjäytymisen estämiseksi** meidän on panostettava opinto-ohjaukseen ja uraneuvontaan, jotta kaikki nuoret saavat päättötodistuksen ja toisen asteen koulutuksen.
35. **Kaikilla on paikka yhteiskunnassamme** – lasten ja nuorten vaihtoehtoisia koulutusmuotoja on lisättävä ja täydennettävä toimivilla nuorten työpajoilla.
36. **”Lähellä sinua”** on yhä muodissa – nuorimpien lasten mahdollisuutta päästä kotia lähellä olevaan päiväkotiin ja kouluun ei saa vaarantaa, ei edes harvaan asutuilla alueilla.
37. **Tiedolla ei ole kuntarajoja** – työskentelemme kuntien rajat ylittävän kouluyhteistyön puolesta.
38. Haluamme saada **laadukasta oppimateriaalia** sekä opettajille aineistoa uusia ja luovia työskentelytapoja varten molemmilla kansalliskielillä. Kuntien on huolehdittava siitä, että opettajilla on käytössään tarvitsemansa työvälineet.
39. **A-ruotsin opetus** on varmistettava riittävässä laajuudessa.
40. **Kielikylpyopetusta on lisättävä** – suomenkielisten lasten kielikylpy antaa hyvän pohjan elävään ruotsin kieleen.
41. Vaadimme **nollatoleranssia kiusaamiseen ja seksuaaliseen häirintään** – tarvitsemme resursseja henkilöstön ja lasten valistamiseen.

42. **Opiskelijoille on annettava alennusta** liikenne-, kulttuuri- ja liikuntapalveluista heidän arkipäivänsä helpottamiseksi.
43. Haluamme varmistaa, että tarkoituksenmukaisesti suunniteltuja **opiskelija-asuntoja on riittävästi.**
44. **Kaikkien opiskelijoiden terveydestä on huolehdittava!** Ammattikorkeakouluopiskelijoille on taattava oikeus toimivaan terveydenhuoltoon.
45. Kaikille kansalaisille on taattava **monipuoliset taide- ja kulttuuri-elämykset** asuinpaikasta, koulutuksesta tai taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Lasten ja nuorten kulttuurin on saatava erityistukea.
46. Kielet yhdistävät meitä globaalissa maailmassa – haluamme kuntia, jotka **panostavat työpaikan, koulun ja kansalaisopistojen monipuoliseen kielitaitoon.**
47. Haluamme vahvistaa kuntalaisten **kansainvälistymistä ystäväkaupunkitoiminnalla** – ystäväkaupunkitoiminta tarjoaa erinomaisen yhteistyöverkoston kuntien ja kuntalaisten kansainväliseen yhteistyöhön.

Kulttuuri, vapaa-aika ja kieli

48. Kirjastot ovat kansalaisten julkisia tiloja ja tiedonlähteitä – **kirjastot ja niiden tarjonta on taattava.**
49. Kiinnostava vapaa-ajantoiminta on erityisen tärkeää suomenruotsalaisille suomenkielisessä ympäristössä – **haluamme lisätä ruotsinkielistä vapaa-ajan tarjontaa.** Muuttuneet rahoitusmuodot eivät saa vaarantaa kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden saatavuutta omalla äidinkielellä.
50. Kulttuurin monipuolisuus sekä **edellyttää että edistää eri kulttuurien ja kansanryhmien kunnioittamista** – haluamme turvata tämän arvon kunnan toiminnassa.
51. **Ruotsinkielistä kulttuuria on tuettava kunnissa, joissa ruotsinkielisten osuus vähenee** – siksi haluamme tukea kuntien, kolmannen sektorin, kansalaistoiminnan ja yhdistysten välistä yhteistyötä.
52. Haluamme, että **nuorisovaltuutetuilla on toimintakykyä ja kuuntelevia aikuisia.** Nuorisovaltuutetuille on annettava budjettivaroja ja aloiteoikeus kunnanhallituksessa.
53. Tarkoituksenmukainen vapaa-aika tarvitsee tilaa – kunnan on huolehdittava siitä, että **alueella on nuorisotaloja ja -tiloja**, joita ei kuormiteta kiinteistöverolla.

54. **Kuntien on varmistettava nuorisotalojen toiminta** tarjoamalla riittävästi nuoriso-ohjaajia – etniseltä taustaltaan erilaisten nuoriso-ohjaajien palkkaamista tulee kannustaa.
55. Suomalaisen urheilun voima perustuu paikallistoimintaan – meidän mielestämme **yhteiskunnan on tuettava maamme yli 6 800 paikallisyhdistyksessä tapahtuvaa vapaaehtoistyötä** nykyistä enemmän.
56. Ruotsalaisen kansanpuolueen mielestä **vain palvelun parantaminen oikeuttaa toiminnan tehostamiseen** ja kuntien yhdistämiseen.

Ympäristö, kulutus ja asuminen

57. Kunnan panostuksissa on otettava huomioon **kaikkien kuntalaisten tarpeet.** Esimerkiksi joukkoliikenteen ja pysäköintihallien sekä eri urheilulajien urheilutilojen välillä on oltava tasapaino.
58. Työskentelemme **laadukkaamman vedenpuhdistuksen puolesta** ja haluamme minimoida kunnan ja asutuksen aiheuttamat päästöt. Kunnallista viemäriverkostoa on laajennettava ja jäteveden puhdistusmenetelmistä annettava neuvontaa on parannettava haja-asutusalueilla. Saariston ravinnepäästöjä on vähennettävä – rannikon septitankkien tyhjenyspisteverkostoa on laajennettava.
59. Joukkoliikenteen on oltava niin **helppokäyttöistä ja joustavaa**, että siitä tulee todellinen vaihtoehto yksityisautoilulle – joukkoliikennettä on parannettava, jotta liikenteen päästöt vähenevät. Joukkoliikenteen on toimittava koko maassa.
60. **Ympäristöystävällisten polttoaineiden käyttöä on lisättävä** joukkoliikenteessä. Ympäristölle ystävällisempien kotimaisten biopolttoaineiden käyttöä on edistettävä.
61. Haluamme, että **kuntalaisten on helppo lajitella jätteensä ja viedä ne keräyspisteisiin.** Kaikki käytettävissä ja kierrätettävissä oleva on otettava talteen jätemäärän minimoimiseksi. Jätteiden ylijäämiä on pidettävä mahdollisuutena – tehdään niistä polttamalla energiaa.

62. Suosimme **kestävää aluesuunnittelua** – asuntojen, työpaikkojen ja palveluiden tulee olla lähellä toisiaan. Lisäksi on panostettava turvallisiin kevyen liikenteen väyliin sekä kävely- ja pyöräteihin.
63. On järkevämpää rakentaa jo olemassa olevista asutusalueista tiiviimpiä kuin hyödyntää uusia, koskemattomia maa-alueita. **Rakennetaan asuntoja, työpaikkoja ja palveluita rinnakkain taajamiin** – nukkumalähiöiden aika on ohi.
64. Turvallisuus ja viihtyvyys kuuluvat yhteen – **kenenkään ei tarvitse pelätä omassa kotikunnassaan**. Julkisten tilojen turvallisuus on otettava huomioon aluesuunnittelussa ja kaupunkikuvan muodostamisessa – korkeiden aitojen, pimeiden kulkuväylien ja syvien tunneleiden luona turvallisuutta on parannettava.
65. **Asuntotuotannossa on vältettävä erottelua**. Kunnan asunnot on rakennettava niin, että arkkitehtuuri tukee asukkaiden sosiaalisia kontakteja sekä luo mahdollisuuksia naapureiden väliseen yhteistointintaan.
66. **Aluesuunnittelussa otetaan huomioon lapset ja nuoret**. Viihtyisyys ja terveystieteelliset ovat keskeisessä asemassa kaavoituksessa – päiväkodit ja koulut eivät saa sijaita alueilla, joissa on paljon melua ja epäpuhtauksia.
67. Kaikki tarvitsevat kodin – **on otettava huomioon erilaiset asumistarpeet**: pienasunnot, perhe- ja vuokra-asunnot sekä asumisratkaisut, joihin ihmiset haluavat panostaa.
68. **Haluamme säilyttää vanhan asuntokannan**, kulttuurihistoriallisesti tärkeitä ympäristöt, viljely- ja viheralueet sekä muut arvokkaat ympäristöt – ne ovat tärkeitä laatuun vaikuttavia tekijöitä.
69. **Koirapuistoja tarvitaan taajamiin** kohottamaan kaikkien viihtyvyyttä.
70. **Esteettisyys luo hyvinvointia** – kunnallisessa uudisrakentamisessa varataan yksi prosentti rakennuskustannuksista taiteeseen.
71. Asuntotuotannossa otetaan huomioon **energian säästö** ja hyödynnetään uusiutuvia energiamuotoja mahdollisimman paljon.
72. **Energiatohokkuuden on olta- va tärkeä kriteeri** kunnallisissa hankinnoissa ja rakennustöissä – se säästää sekä rahaa että ympäristöä.
73. Haluamme **kestävää energiapolitiikkaa** – haluamme luoda laajalaisia kunnallisia energiastrategioita, jotka käsittävät esimerkiksi jätehuollon, kuljetukset, lämmityksen ja kestävä kehityksen ohjelman.
74. **Ei ole viisasta tuhlat** – **myöskään energiaa**. Kunnan tilojen valaistus ja muut sähkölaitteet on kytkettävä pois, kun niitä ei käytetä.
75. Haluamme tukea **suurkaupunki- alueiden raideliikennettä**, jotta lisääntynyt liikkuminen alueiden välillä ei kasvata yksityisautojen määrää. Uusien asuinalueiden suunnittelussa on otettava huomioon toimiva joukkoliikenne.
76. Sekä monilapsisten autoperheiden, ajokortittomien eläkeläisten että pyöräilevien opiskelijoiden **on pysyttävä asumaan suurkaupungissa**.
77. Asukkaiden on pystyttävä **ilmoittamaan viranomaisille myös pienistä rikoksista** – välinpitämätön ja alitunut asenne rikollisuutta kohtaan lisää turvattomuutta ja epävarmuutta. Lähi- ja korttelipoliisit lisäävät turvallisuuden tunnetta.
78. Kuntia on **rohkaistava luomaan toimivat yhteydet paikallisiin kuluttaja- ja tuottajaryhmiin** – me haluamme, että kuluttaja-asioiden tietopalvelut ovat saatavilla yhtä laajasti sekä suomeksi että ruotsiksi.
79. **Saaristoympäristöt ovat ainutlaatuisia**. Herkät saaristoseutumme on kaavoitettava niin, että saaristossa on mahdollisuus elää, asua ja työskennellä ympäri vuoden. Peruselinkeinot ja turismi ovat avainasemassa ja niitä on kehitettävä yhteistyössä kunnan kanssa niin, että saaristoalueiden toimintaedellytykset voidaan säilyttää ja niitä voidaan parantaa.
80. **Viestiyhteyksien on toimittava ihmisten asuinalueilla** – myös saaristossa ja maaseudulla. Haluamme toimivat ja kiinteät puhelin- sekä nopeat verkkoyhteydet.
81. Yhteistyöprojektit, kuten Ny nordisk mat (Uusia pohjoismaisia ruokia) ja Skärgårdssmak (Saaristomakua), tuovat lisämaustetta. **Tämäntyyppistä pohjoismaalaisuutta haluamme kehittää**.
82. **Uusiutuvat energiamuodot ovat tulevaisuutta** – haluamme kehittää alueiden mahdollisuuksia käyttäen tuuli- ja biopolttoaineita.
83. **Kunnioitetaan rantojen omistusoikeutta** – annetaan maanomistajille etusija vesijättöön.
84. Kansalaisten tahto **näkyä ja kuulua on tehtävä mahdolliseksi aloiteoikeuden ja avointen kokousten kautta** – neuvoo-antavat kansanäänestykset kunnallistasolla täydentävät olemassa olevaa edustuksellista demokratiaa.
85. Haluamme **läpinäkyvyyttä päätöksentekoon** – tarpeetonta byrokratiaa on karsittava mutta on toimittava varovasti kunnallisen päätäntövallan siirtämisessä yhtiöille.
86. Tie- ja ruuhkamaksuja on tutkittava **mahdollisuutena vähentää lisääntyvää yksityisautoilua kaupungeissa**.

Huolenpito ja terveys

87. **Vanhuksemme tarvitsevat erilaisia asumismuotoja** – saatavilla on oltava kotipalvelua ja eritasoisia palvelukoteja sekä korkeatasoisia hoitopaikkoja, joissa vanhukset saavat hyvää hoitoa, kun he eivät enää voi asua kotona.
88. Haluamme, että **omaishoito pysyy realistisena vaihtoehtona**. On tarjottava intervallipaikkoja, jotta omaishoitajilla on mahdollisuus lepoon ja virkistykseen.
89. Tarpeeton lääkehoito ei ole ihmisarvoista hoitoa – **lääkehoidon tarkoituksena on parantaa tai saada potilaiden olo paremmaksi**.
90. Vanhuksilla on oltava päivittäin mahdollisuus **sosiaaliseen kanssakäymiseen**, kulttuuriin, raittiiseen ilmaan ja liikuntaan – myös hoitolaitoksissa.
91. Teemme työtä **kuntouttavan ja aktiivoivan hoidon puolesta** – tällainen hoito suunnitellaan yksilöllisesti parhaimpien tulosten saavuttamiseksi. Potilaan, omaisten ja henkilöstön yhteistyöllä saadaan aikaan hyviä tuloksia.
92. **Haluamme tehdä hoidosta inhimillisempää**. Pienemmät yksiköt ovat parempia kuin suuret – ne tuovat läheisyyttä ja turvaa. Lisää käsiä hoitotyöhön!
93. Haluamme, että kunnissa tarjotaan **vanhusten terveysneuvontaa ja -tarkastuksia** sekä ennaltaehkäisevää yksilöllistä terveysuunnittelua.
94. Haluamme **hyvin toimivaa palvelua ja huolenpitoa äidinkielellä** – rekrytoinnissa on painotettava kielitaitoa ja siitä on palkittava.
95. Haluamme kohdella vanhuksia **oikeudenmukaisesti ja arvokkaasti**. Vanhukset ovat voimavara ja kuluttajina ja veronmaksajina he pitävät osaltaan yhteiskuntamme toiminnassa. Myös heillä on oikeus vaatia toimivaa palvelua.
96. Kunnilla on **erityisvastuu pelkkää kansaneläkettä saavista kuntalaisista**. Hoitomaksut ja päivittäiset elinkustannukset eivät saa rasittaa kansaneläkeläisiä nykyistä enempää.
97. Kaikilla lapsilla on **oikeus päivähoidon mutta perheillä on erilaisia tarpeita** – siksi kuntien tulee tarjota riittävästi ja monipuolisesti erilaisia päivähoidovaihtoehtoja.
98. Kaikki käyvät neuvolassa. Kannustamme **neuvolan, päivähoidon ja sosiaalihuollon yhteistyön lisäämistä**. Kaikilla on oikeus sekä äitiys- että lastenneuvolan palveluihin omalla äidinkielellään.
99. Naisiin ja lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan **on puuttettava** – turvakotien ja kriisipuhelinten on oltava tarvittaessa jokaisen kuntalaisen ulottuvissa.
100. Vaarattomia huumeita ei ole olemassa – haluamme **lisää huumevalistusta** niin, että kouluissa annetaan enemmän huumeita koskevaa asennekasvatusta ja neuvontaa.
101. **Alkoholikon** on oltava perusvarusteena koulukuljetuksissa.
102. **Väärinkäyttäjän perhe ja muut omaiset tarvitsevat apua ja tukea** – väärinkäyttäjille ja heidän omallsilleen tarvitaan lisää resursseja matalan kynnyksen palveluihin.
103. Me kaikki tarvitsemme **enemmän liikuntaa ja fyysisiä aktiviteetteja**. Työpaikkojen taukoliikunta ja mahdollisuudet liikunnan harrastamiseen vapaa-ajalla auttavat jaksamaan paremmin.
104. Erityistarpeessa olevien ihmisten on saatava **asianmukaista hoitoa ja huolenpitoa äidinkielellään** – haluamme turvata ruotsinkieliset palvelut Kärkullassa, Pixnessä, Östanissa ja Tolvisissa.
105. Haluamme, että **vammaisten ja liikuntaesteisten tarpeet arjessa ja työelämässä otetaan huomioon** kaikessa yhteiskuntasuunnittelussa – se tarkoittaa oikeutta työhön, palkkaan ja itsenäiseen elämään.
106. Kuntien on toimittava **hyvänä esimerkkinä vammaisten työntekijänä** ja kuntien on nimitettävä vammaisasiamies. Jokaiseen kuntaan on laadittava helppokulkuisuusstrategia.
107. Työskentelemme sen puolesta, että **sekä kunnallista että yksityistä hoitoa ja huolenpitoa on saatavilla ruotsinkielellä** – saat itse valita! Haluamme erityisesti lisätä kunta-laisten valintamahdollisuuksia lisäämällä palveluteleiden käyttöä.
108. **Hyvä palvelu vaatii hyvää viestintää** – haluamme, että tietoa ja aineistoa on saatavilla internetistä ruotsiksi ja että palvelua on saatavilla ruotsiksi myös puhelimitse.
109. Meidän mielestämme **kuntalaisäi** voi täydentää muita päivähoitovaihtoehtoja.
110. Kunnallisen terveydenhuollon on otettava **suurempi vastuu perheväkivallan huomaamisesta** – terveystarkastuksissa ja -neuvonnassa käyville naisilta ja miehiltä on voitava kysyä, kokevatko he väkivaltaa parisuhteessaan.
111. Tehkäämme nuoruusajasta turvallinen – haluamme tarjota **ilmaista ja yksilöllistä neuvontaa** ehkäisyvälineistä sekä sukupuoli- ja muusta yhteiselämään liittyvistä kysymyksistä.
112. On tuettava lapsia ja perheitä, jotka käyttävät **suomenruotsalaista viittomakieltä** äidinkielenään.

www.rättvist.fi